



ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН СУДАЛГАА
ХӨГЖЛИЙН ТӨВ УТУГ-ЫН 2021 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: АХГ-2022/351/НА-СТА-ТШЗ

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.



Аудитын хоёрдугаар газрын захирал, тэргүүлэх
аудитор Ц.Наранчимэг
Утас: 261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер С.Нацагдорж
Утас: 261628 Цахим хаяг: natsagdorjs@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Л.Мөнхцацрал
Утас: 261740 Цахим хаяг: munkhtsatsrall@audit.gov.mn
Аудитор: Пийк ОМ Аудит ХХК
Цахим хаяг: peakomaudit@gmail.com

Улаанбаатар хот
2022 он

Агуулга

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	7
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	9
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	14
3. Аудитын тайлан	15
3.1 Ерөнхий зүйл	15
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	15
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	16
3.4 Материаллаг байдал	16
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	16
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	17
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	18
3.8 Аудитын гол асуудал	19
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	19
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд	19
3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	20
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	20
4. Аудитын илрүүлэлт.....	21
4.1 Залруулсан алдаа	21
4.4 Зөвлөмж	21
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АХГ	Аудитын хоёрдугаар газар
ЗГ	Засгийн газар
НА	Нотлох ажил
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
УТҮГ	Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ХХААХҮЯ	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам



ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ХӨНГӨН
ҮЙЛДВЭРИЙН СУДАЛГАА ХӨГЖЛИЙН
ТӨВ УТУГ-ЫН ЗАХИРАЛ Б.БАТХҮҮ
ТАНАА

2022.08.25 № 07/429
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТУГ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТУГ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар залруулагдаагүй 24,440.7 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч, тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь дангаараа буюу эсвэл нийтээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг боловч өргөн тархаагүй, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6, "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх", "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

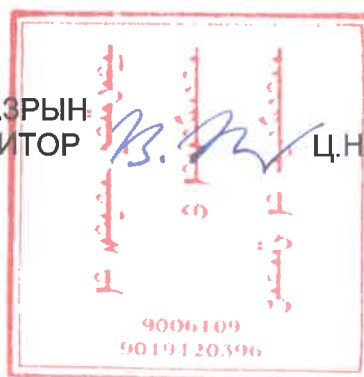
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР



Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	381,077,036.17	202,855,370.12
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	14,329.84	-
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	14,329.84	-
31210	Төгрөг	14,329.84	-
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	14,329.84	-
33	АВЛАГА	350,484,808.00	173,472,452.23
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	157,598,818.00	21,974,234.23
33500	Бусад авлага	192,885,990.00	151,498,218.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	192,885,990.00	151,498,218.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	30,577,898.33	29,382,917.89
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	12,475,900.00	10,776,320.00
35400	Хангамжийн материал	18,101,998.33	18,606,597.89
35410	Бичиг хэргийн материал	768,600.00	557,500.00
35420	Аж ахуйн материал	15,344,660.01	15,507,510.01
35440	Түлш, шатах тослох материал	770,000.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	1,218,738.32	2,541,587.88
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	7,431,346,357.28	7,269,472,029.20
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	7,431,346,357.28	7,269,472,029.20
39200	Биет хөрөнгө	7,257,160,537.98	7,096,891,651.31
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	7,366,340,866.00	7,369,930,866.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(301,135,115.02)	(466,959,032.18)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	185,491,681.25	185,491,681.25
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(173,618,896.44)	(175,683,974.52)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	358,151,961.73	379,089,867.73
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(193,847,646.51)	(231,550,821.69)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	68,560,021.81	99,259,995.81
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(52,782 334.84)	(62,686,931.09)
39300	Биет бус хөрөнгө	174,185,819.30	172,580,377.89
39301	Програм хангамж	3,480,540.61	8,960,540.61
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,567,121.24)	(5,068,562.72)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	174,168,400.00	168,688,400.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,896,000.07)	-
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	7,812,423,393.45	7,472,327,399.32
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	195,226,594.50	152,843,073.55
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	166,545,404.85	126,875,077.71
41300	Өглөг	166,545,404.85	126,875,077.71
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	33,674,538.02	-
41360	Бусад өглөг	132,870,866.83	126,875,077.71

41361	Байгууллагад төлөх өглөг	132,870,866.83	126,875,077.71
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	28,681,189.65	25,967,995.84
42200	Урт хугацаат зээл	28,681,189.65	25,967,995.84
42210	Төгрөг	28,681,189.65	25,967,995.84
42211	Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	28,681,189.65	25,967,995.84
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7,617,196,798.95	7,319,484,325.77
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,617,196,798.95	7,319,484,325.77
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,808,428,228.69	1,808,428,228.69
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	(1,901,597,142.23)	(2,199,309,615.40)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(9,382,695,037.60)	(1,901,597,142.23)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	7,481,097,895.37	(297,712,473.17)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	7,710,365,712.49	7,710,365,712.49
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	7,812,423,393.45	7,472,327,399.32

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	7,672,858,413.93	971,873,147.63
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	7,492,656,213.93	109,897,369.40
120	Нийтлэг татварын бус орлого	7,492,656,213.93	109,897,369.40
120005	Түрээсийн орлого	-	72,359,696.80
120009	Бусад орлого	20,000.00	327,752.60
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	7,462,058,315.60	37,209,920.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	30,577,898.33	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	180,202,200.00	861,975,778.23
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	139,169,400.00	731,673,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	139,169,400.00	731,673,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	41,032,800.00	130,302,278.23
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	40,000 000.00	102,400,877.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,032,800.00	27,901,401.23
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	191,760,518.56	1,258,004,560.90
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	191,760,518.56	1,258,004,560.90
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	187,957,064.14	1,091,047,616.43
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	104,843,771.00	445,066,162.79
210101	Үндсэн цалин	86,143,530.00	355,466,351.36
210102	Нэмэгдэл	16,467,241.00	63,671,811.43
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,233,000.00	25,928,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	12,971,431.00	58,225,713.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	8,911,722.00	41,176,291.73
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,048,438.00	4,447,765.14
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	838,749.00	3,558,212.15
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	197,502.00	822,132.02
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,975,020.00	8,221,312.25
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	19,439,737.03	82,318,204.96
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,444,305.76	34,659,217.91
210302	Түлш, халаалт	8,978,702.61	39,260,599.05
210303	Цэвэр, бохир ус	1,016,728.66	8,398,388.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,886,300.00	14,649,000.00
210401	Бичиг хэрэг	252,000.00	1,845,750.00

210402	Тээвэр, шатахуун	474,900.00	6,700,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	347,600.00	1,920,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	811,800.00	4,182,050.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	91,815,230.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	47,018,370.00
210604	Урсгал засвар	-	44,796,860.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	2,292,040.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	2 292 040.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,407,150.20	167,716,254.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,403,150.00	90,797,860.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	4,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	348,030.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	346,364.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	72,169,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	4,000.20	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,408,674.91	228,965,011.39
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,186,716.59	12,555,700.93
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	35,221,958.32	216 409 310.46
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,803,454.42	166,956,944.47
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,745,072.00	34,022,800.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,745,072.00	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	33,162,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	860,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,058,382.42	132,934,144.47
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,058,382.42	132,934,144.47
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	7,481,097,895.37	(286,131,413.26)
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	1,431,521.71
145001	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз	-	1,431,521.71
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	13,012,581.62
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	-	13,012,581.62
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	7,481,097,895.37	(297,712,473.17)

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,808,428,228.69	7,710,365,712.49	(9,382,695 037.60)	136,098,903.58
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,808,428,228.69	7,710,365,712.49	(9,382,695 037.60)	136,098,903.58
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	7,481,097,895.37	7,481,097,895.37
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,808,428,228.69	7,710,365,712.49	(1,901,597,142.23)	7,617,196,798.95
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,808,428,228.69	7,710,365,712.49	(1,901,597,142.23)	7,617,196,798.95
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(297,712,473.17)	(297,712,473.17)
2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,808,428 228.69	7,710,365,712.49	(2,199,309,615.40)	7,319,484,325.77

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	302,508,538.45	1,130,681,222.64
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,105,840.41	106,998,909.80
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,105,840.41	106,998,909.80
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,105,840.41	106,998,909.80
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,105,840.41	106,998,909.80
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	301,402,698.04	1,023,682,312.84
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	139,169,400.00	731,673,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	139,169,400.00	731,673,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	162 233 298.04	292 008 812.84
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	99,235,478.00	102,400,877.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	50,841,490.00	157,598,818.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	12,156,330.04	32,009,117.84
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	297,984,208.61	1,102,870,668.48
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	297,984,208.61	1,102,870,668.48
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	136,581,936.19	913,939,489.78
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	446,258,006.20
210101	Үндсэн цалин	-	335,046,311.54
210102	Нэмэгдэл	-	64,475,694.66
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	46,736,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	90,327,984.36
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	76,940,784.36
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	3,347,200.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	2,677,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	669,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	6,693,200.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20,931,222.73	85,031,398.77
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,563,479.46	34,659,217.91
210302	Түлш, халаалт	10,351,014.61	41,973,792.86
210303	Цэвэр, бохир ус	1,016,728.66	8,398,388.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,801,200.00	11,604,400.00
210401	Бичиг хэрэг	1,027,900.00	1,660,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,259,900.00	5,900,600.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	347,600.00	1,920,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	165,800.00	2,122,700.00
2105	Нормативт зардал	-	245,700.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	245,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	102,000.00	96,892,606.61
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	102,000.00	52,812,016.61
210604	Урсгал засвар	-	44,080,590.00
2107	Томилолт, зочны зардал	372,000.00	2,292,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	372,000.00	2,292,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	112,375,513.46	181,287,393.84
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	112,375,513.46	104,368,999.84
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	4,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	348,030.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	346,364.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	72,169,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	161,402,272.42	188,931,178.70
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,745,072.00	34,022,800.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,745,072.00	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	33,162,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	860,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	158,657,200.42	154,908,378.70
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,058,382.42	132,934,144.47
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	157,598,818.00	21,974,234.23
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	4,524,329.84	27,810,554.16
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	4,510,000.00	27,824,884.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	4,510,000.00	27,824,884.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	4,510,000.00	27,824,884.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	4,510,000.00	27,824,884.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(4,510,000.00)	(27,824,884.00)
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)		(14,329.84)
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	14,329.84
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	14,329.84	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	731,673,500.00	705,738,265.33	25,935,234.67
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	731,673,500.00	705,738,265.33	25,935,234.67
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	697,650,700.00	671,715,465.33	25,935,234.67
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	460,631,500.00	445,053,023.01	15,578,477.99
210101	Үндсэн цалин	342,581,600.00	333,841,328.35	8,740,271.65
210102	Нэмэгдэл	68,395,900.00	64,475,694.66	3,920,205.34
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	49,654,000.00	46,736,000.00	2,918,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	74,008,700.00	67,426,879.55	6,581,820.45
210201	Тэтгэврийн даатгал	60,621,500.00	54,039,679.55	6,581,820.45
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,347,200.00	3,347,200.00	
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,677,500.00	2,677,500.00	
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	67.00	67.00	
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,693,200.00	6,693,200.00	
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	88,262,900.00	85,031,398.77	3,231,501.23
210301	Гэрэл, цахилгаан	37,285,300.00	34,659,217.91	2,626,082.09
210302	Түлш, халаалт	41,837,600.00	41,973,792.86	(136,192.86)
210303	Цэвэр, бохир ус	9,140,000.00	8,398,388.00	741,612.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,614,200.00	11,604,400.00	9,800.00
210401	Бичиг хэрэг	1,660,800.00	1,660,500.00	300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	5,900,600.00	5,900,600.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,922,400.00	1,920,600.00	1,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,130,400	2,22,700.00	7,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,282,700.00	10,282,700.00	
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	542,500.00	542,500.00	
210604	Урсгал засвар	9,740,200.00	9,740,200.00	
2107	Томилолт, зочны зардал	2,292,000.00	2,292,000.00	
210702	Дотоод албан томилолт	2,292,000.00	2,292,000.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	50,558,700.00	50,025,064.00	533,636.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,608,900.00	34,075,670.00	533,230.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,000,000.00	4,000,000.00	

210803	Даатгалын үйлчилгээ	348,100.00	348,030.00	70.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	346,400.00	346,364.00	36.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	55,000.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	11,200,000.00	11,200,000.00	
210807	Газрын төлбөр	300.0		300.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	34,022,800.00	34,022,800.00	
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	34,022,800.00	34,022,800.00	
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	33,162,800.00	33,162,800.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	860,000.00	860,000.00	
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	731,673,500.00	705,738,265.33	25,935,234.67
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	731,673,500.00	705,738,265.33	25,935,234.67
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	731,673,500.00	598,739,355.53	132,934,144.47
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС		106,998,909.80	(106,998,909.80)
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		106,998,909.80	(106,998,909.80)
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	73	73	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	36	36	
620001	Удирдах ажилтан	1	1	
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	34	34	
620003	Үйлчлэх ажилтан	1	1	
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	36	36	
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	36	36	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		292,023,142.68
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		292,023,142.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		292,023,142.68
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		1,204,983.19
210101	Үндсэн цалин		1,204,983.19
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		22,901,104.81
210201	Тэтгэврийн даатгал		22,901,104.81
2105	Нормативт зардал		245,700.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл		245,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		114,434,790.61
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		80,094,400.61
210604	Урсгал засвар		34,340,390.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		131,262,329.84
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		70,293,329.84
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ		60,969,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		21,974,234.23
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		21,974,234.23
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		292,008,812.84
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		292,008,812.84
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		102,400,877.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		157,598,818.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		32,009,117.84
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		(14,329.84)
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		14,329.84
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу дагуу Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагад хөрөнгийн үнийг дахин тооцож, данс бүртгэлд тусгах талаар өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Аудитыг 2022 оны 1 дүгээр сарын 15-наас 2022 оны 2 дугаар сарын 10-ны хооронд Пийк ОМ Аудит ХХК-ийн ахлах аудитор А.Мөнхцэцэг, аудитор А.Батболд нар гүйцэтгэж, хяналтыг чанарын хяналтын менежер Б.Наранчимэг, захирал Б.Жаргалсайхан нар хэрэгжүүлсэн.

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ-ын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 01/09 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн тогтвортой үйлдвэрлэлийг шинжлэх ухааны ололтоор түүчээлэн дэлхийн энтэй хөгжүүлэхэд оршино гэж зорилгоо тодорхойлсон байна.

Тайлант онд доорх зорилтын хүрээнд ажилласан байна. Үүнд:

- ХХААХҮ-ийн салбарт хүн ба байгальд ээлтэй, дэлхийн жишигт нийцсэн шинэ дэвшилтэт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн судалгаа, шинжилгээ, туршилтыг мэргэжлийн өндөр түвшинд гүйцэтгэх;
- ХХААХҮ-ийн салбарын технологийн төвшний үнэлгээ хийх, ТЭЗҮ батлах;
- Арьс ширний төв лабораторийн үйлчилгээг ААН, байгууллагуудад үзүүлэх;
- МАА, Газар тариалангийн загвар аж ахуйд туршилт, нэвтрүүлэлт хийх;
- Арьс ширний туршилтын үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг хөгжүүлэх;
- Шинжлэх ухааны ололтыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх зөвлөх үйлчилгээгээр хангах, экспортод чиглэсэн, өндөр үр ашигтай бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, технологи дамжуулах;
- ХХААХҮ-ийн салбарын гарааны бизнесийг бойжуулах инкубаторын үйл ажиллагааг эрхлэх;

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд голлон мөрдөх дараах хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд өөрчлөлт орсон. Үүнд:

- ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- ЗГ-ын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгоход баримтлах Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”;
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна. Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авсан бөгөөд тайлант хугацаанд дотоод аудитын хяналт шалгалт хийгдээгүй тул дотоод аудиторроос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ-ын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

Шалгагдагч байгууллага төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54.5-т заасны дагуу бүрэлдэхүүн хэсгээр иж бүрэн бэлтгэж ирүүлсэн байна

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны 1 дүгээр сард батлагдсан төсвийн зардал 525,326.4 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 5,252.2 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ-ын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 340,095.9 мянган төгрөгөөр буюу 4.3 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь авлага, үндсэн хөрөнгө, өглөг, хуримтлагдсан үр дүнгийн дансдууд байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	14.3		(14.3)
Авлага	350,484.8	173,472.5	(177,012.3)
Бараа материал	30,577.9	29,382.9	(1,195.0)
Үндсэн хөрөнгө	7,431,346.3	7,269,472.0	(161,874.3)
Нийт хөрөнгө	7,812,423.3	7,472,327.4	(340,095.9)
Өр төлбөр	195,226.5	152,843.1	(42,383.4)

Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	7,617,196.8	7,319,484.3	(297,712.5)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	7,812,423.3	7,472,327.4	(340,095.9)

Авлага дансны үлдэгдэл 173,472.5 мянган төгрөг болж 177,012.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь урд оны түрээсийн төлбөрийн авлага 19,413.5 мянга, 157,598.8 мянган төгрөгийн татаас санхүүжилтийн авлагыг авсантай холбоотой байна.

Нийт авлагаас барагдах боломжгүй эрсдэлтэй "Шинжлэх ухааны паркийн захиргаа" УТҮГ-аас 108,609.7 мянган төгрөг, Бизнес инкубатор төвөөс 3,348.5 мянган төгрөг, нийт 111,958.2 мянган төгрөгийн авлага байна. Энэ нь "Хөнгөн үйлдвэрийн туршилт, судалгаа, үйлдвэрлэл, бизнесийн корпорац" ТӨАТҮГ-тай нэгдэхэд шилжиж ирсэн ба шүүхийн байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлэхээр хүсэлт гаргасан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 7,269,472.0 мянган төгрөг болж 161,874.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 30,337.6 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, НҮБ-ын аж үйлдвэрийн хөгжлийн байгууллагаас 14,396.3 мянган төгрөг, экспортыг дэмжих төслөөр 24,495.3 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгслээр тус тус нэмэгдсэн байна. ХХААХҮЯ-нд 14,458.4 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг шилжүүлснээр үндсэн хөрөнгө буурсан байна.

Богино хугацаат өр төлбөр дансны үлдэгдэл 152,843.1 мянган төгрөг болж 42,383.4 мянган төгрөгөөр буурсан нь өмнөх оны өр төлбөрөөс 42,383.4 мянган төгрөгийг барагдуулж, тайлант онд хөдөө аж ахуйг дэмжих сангаас бэлтгэсэн 2,512.3 мянган төгрөгийн иж бүрдэл хүлэмжийн төлбөрийн үлдэгдэлд өглөг үүсгэсэн байна.

Урд онд үүссэн өглөг нь Дулааны үр ашиг төслийн зээлээр бэлтгэсэн дулааны тоног төхөөрөмжийн урт хугацаат өглөг 25,968.0 мянга, Хан уул дүүргийн татварын хэлтэст татварын өр 100,300.3 мянга, хөрөнгө бэлтгэхтэй холбоотой өглөг 24,062.5 мянга нийт 150,330.8 мянган төгрөгөөс бүрдэж байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 7,319,484.3 мянган төгрөг болж 297,712.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант хугацааны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүжилтийн эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 557,506.8 мянган төгрөг, үүнээс урсгал зардалд 557,506.8 мянган төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөж төсвийн төслийг дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг 177,166.7 мянган төгрөгөөр өсгөж 731,673.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр улсын төсвөөс 731,673.5 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр тооцон төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 731,673.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон орлого 34,639.1 мянган төгрөг, түрээсийн орлого 72,359.7 мянган төгрөг, нийт 838,672.3 мянган төгрөгийн орлого

бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 705,738.2 мянган төгрөгийг зарцуулж 132,934.1 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэл 705,738.2 мянган төгрөг буюу 3.6 хувиар хэмнэсэн нь ЗГ-ын 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллагсдад улирлын үр дүнгийн цалин олгоогүй, 1 ажилтан өндөр настны тэтгэвэр тогтоолгож ажлаас чөлөөлөгдсөн зэргээс шалтгаалсан байна.

Хүснэгт-2 Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Д/д	Хөтөлбөр арга хэмжээний		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
	Код	Нэр				
1	70805	Хөдөө аж ахуй газар тариалангийн бодлого зохицуулалт	731,673.5	705,738.3	25,935.2	96.4
1.1	80101	Үйл ажиллагааны урсгал зардал	697,650.7	671,715.5	25,935.2	96.4
1.2	80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	34,022.8	34,022.8		100.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд урд оны санхүүжилтийн авлага 157,598.8 мянга, төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив тусламжийн орлого 102,400.9 мянга, урд оны түрээсийн авлага 32,009.1 мянга, нийт 292,008.8 мянган төгрөгийн орлого төвлөрүүлж, 270,048.9 мянган төгрөгийг зарцуулж, 21,974.2 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлж, татаас санхүүжилтийн авлагаар тусгасан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ нь үндсэн 36 ажилтантай, захиргаа аж ахуй, туршилт судалгаа, лабораторийн шинжилгээ, инноваци нэвтрүүлэх гэсэн 4 албанаас бүрддэг.

Тайлант онд төслийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан 1 хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээний хэрэгжилт 88.6 хувь, хөтөлбөр, арга хэмжээний төсвийн гүйцэтгэл 96.4 хувийн биелэлттэй, 3.6 хувь буюу 25,935.3 мянган төгрөгийн хэмнэлттэй ажилласан байна.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ-ын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд материаллаг дүнтэй буруу илэрхийлэл байхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 141 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 137 мэдээлэл, үнийн дүн, тоон үзүүлэлтгүй хугацаа хоцроосон 3 мэдээлэл, мэдээлээгүй 1 мэдээлэл байгаа нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1-д “Энэ хуулийг хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална” 4.1.1 “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх” 4.1.2-д “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх” 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх” гэсэн заалттай нийцэхгүй, үнэн зөв байх, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд мэдээлж байх талаар зөвлөмж хүргүүлээ.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ нь шинээр ажлын чиг үүрэг, албан тушаал бий болгоогүй, хөрөнгө бэлтгээгүй боловч цалин хөлс, нийгмийн даатгалын шимтгэл, нэг удаагийн тэтгэмжийн зардлаас бусад зардлын батлагдсан төсөвт 10-аас доошгүй хувь буюу 12,526.2 мянган төгрөгийн хэмнэлт гаргаагүй байгаа нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.1-т “үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл, арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

2021 оны 9 сард байгуудагдсан тул санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Хөнгөн үйлдвэрийн туршилт, судалгаа, үйлдвэрлэл, бизнесийн корпораци ТӨААТҮГ-тай нэгдэхэд шилжиж ирсэн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй 1,804.6 мянган төгрөгийн анхны өртөг бүхий 2 модон байшин бодитой оршин байхгүй байгааг өмнөх онуудын аудитаар хууль хяналтын байгууллагад хандан шийдвэрлүүлэхээр албан шаардлага, зөвлөмж өгсөн боловч Нийслэлийн прокурорын газраас шийдвэрлэх боломжгүй гэсэн хариу өгсөн ба ТӨБЗГ-т уламжилсан асуудал эцэслэн шийдэгдээгүй байгааг дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 24,456.9 мянган төгрөгийн 3 алдаа зөрчил илэрснээс 16.2 мянган төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 24,440.7 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд зөвлөмж өгсөн.

Залруулагдаагүй алдаа, зөрчлийн дүн 24,440.7 мянган төгрөг нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшин 5,252.2 мянган төгрөгөөс хэтэрсэн тул Хязгаарлалттай дүгнэлт өглөө.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

- Мөнгөн гүйлгээний тайлан 16.2 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлснийг залруулав.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Үндсэн хөрөнгийн бүртгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Анхны өртгөө элэгдлээрээ бүрэн нөхсөн үлдэх өртөггүй, 182 нэр төрлийн хөрөнгүүдийг дахин үнэлээгүй байна. Энэ нь ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 7 дугаар зүйлийн 7.1-д “Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг ТӨБЗГ-т ирүүлж шийдвэрлүүлнэ” гэж заасантай тус тус нийцээгүй, санхүүгийн тайлангийн Үнэлгээ батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгүүдийн чанар байдлыг үнэлж цаашид ашиглах боломжтой хөрөнгүүдийг дахин үнэлэх, ашиглалтын шаардлага хангахгүй хөрөнгүүдийг акталж данснаас хасалт хийх асуудлыг ТӨБЗГ-т хандаж шийдвэрлүүлэх.

Илрүүлэлт:

2. Авлагын данстай холбоотой асуудал

Хөнгөн үйлдвэрийн туршилт, судалгаа, үйлдвэрлэл, бизнесийн корпораци ТӨААТҮГ-тай нэгдэхэд шилжин ирсэн 24,440.7 мянган төгрөгийн түрээсийн авлагын үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар шинэчилж баталгаажуулаагүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д “Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Тооцоо нийлсэн актаар шинэчилж баталгаажуулах. Цаашид нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийг мөрдөж ажиллах.

Зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	Аудитын код	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Аудитын байгууллагын тогтоосон акт, албан шаардлага, зөвлөмж, залруулгын товч утга	Нийт алдаа зөрчил		Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
					Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн асуудлаар														
1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ	АХГ-2022/351/Н А-СТА-ТШЗ	Мөнгөн гүйлгээний тайлан 16,2 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй		1	16.2	1	16.2						
2	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ	АХГ-2022/351/Н А-СТА-ТШЗ	Хөнгөн үйлдвэрийн туршилт, судалгаа, үйлдвэрлэл, бизнесийн корпораци ТӨААТҮГ-тай нэгдэхэд шилжин ирсэн 24,440.7 мянган төгрөгийн түрээсийн авлагын үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар шинэчлэн баталгаажуулаагүй байна	Авлагын үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулах	1	24,440.7							1	24,440.7
3	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ	АХГ-2022/351/Н А-СТА-ТШЗ	Анхны өртгөө элэгдлээрээ бүрэн нөхсөн тэг үлдэгдэл өртөгтэй, ашиглагдаж байгаа 182 нэр төрлийн хөрөнгүүдийг дахин үнэлээгүй байна	Дахин үнэлгээ хийж бүртгэлд тусгах	1								1	
	ДҮН				3	24,456.9	1	16.2					2	24,440.7

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн асуудал													
1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн судалгаа хөгжлийн төв УТҮГ	АХГ-2022/351/Н А-СТА-ТШЗ	Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 141 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 137 мэдээлэл, үнийн дүн, тоон үзүүлэлтгүй хугацаа хоцроосон 3 мэдээлэл, 1 мэдээллийг мэдээллээгүй байна.	Шилэн дансны хуулийг хэрэгжүүлж хугацаанд нь мэдээлж байх	1								1
	ДҮН				1								1
	НИЙТ ДҮН				1	24,456.9	1	16.2					3
													24,440.7

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 20 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dotted lines, creating a series of uniform gaps for letter height. The entire page is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.